

THE LOBOR ARCHAEOLOGICAL AND BIOARCHAEOLOGICAL PROJECT

Zagreb and Lobar: 21. June – 18. July 2020.

ARHEOLOŠKA I BIOARHEOLOŠKA ŠKOLA U LOBORU

<https://arheo.ffzg.unizg.hr/srednjovjekovna/> <https://ifrglobal.org/program/croatia-lobor/>,

The archaeological site of Lobar in northwestern Croatia has been continuously excavated since 1998. Lobar was a focal point for its broader environs during two periods: 1) in Late Antiquity it was an important political and ecclesiastical center, most likely formed as a consequence of the collapse of Roman provincial urbanism; and 2) in the Carolingian age when it was one of the centers of the Frankish province of Lower Pannonia (Pannonia Inferior), with all the usual features of this new, early feudal age: fortified settlement, residential buildings, and churches. All available historical sources and archaeological materials are considered in an attempt to answer what made Lobar such an important location during these two distinctive periods. In the early 12th century, new political centers were established due to political developments, such as the expansion of Hungary into southwestern Pannonia. Many of these new centers have remained in function until today, while the old centers that were rooted in different traditions disappeared or lost their importance.

From the very beginnings, the Lobar site has been associated with female cults. Based on sculpture fragments, it is believed that a Roman temple dedicated to Diana once stood there. Later, churches related to the Marian cult were built. A cemetery stretches around the church and across the entire site, up to the outer fortification wall. After several years in which the research has focused on the church architecture, it is now being shifted to the cemetery. Through survey, excavations, the project is trying to answer the following questions: Was Lobar an important military center or merely a settlement associated with a religious sanctuary? Were some of the churches in operation at the same time? What was the relationship between the local clergy and the local inhabitants? What can be deduced from the burials about the population that lived in Lobar? What can be said about the population according to archaeological and bioarchaeological ratio? Who remained and who left?

The field school will allow students to acquire knowledge on the history of northwestern Croatia and the Lobar site itself, especially during the Late Antiquity and the Early Middle Ages. Students will approach these questions from the study of human bones, starting from determining the burial areas, excavating and cleaning skeletons. They will also learn about the methodology of archaeological field work.

Contacts:

prof. dr. sc. Krešimir Filipec – kfilipec@ffzg.hr

dr. sc. Zdravka Hincak – zhincak@ffzg.hr

Datum održavanja:

Zagreb i Lobar: 21. lipnja – 18. srpnja 2020.

Ciljana publika:

studenti arheologije, antropologije, povijesti, povijesti umjetnosti i srodnih studija te srednjoškolci

Kontakt:

voditelj: prof. dr. sc. Krešimir Filipec – kfilipec@ffzg.hr

zamjenica voditelja: dr. sc. Zdravka Hincak, izvanredna profesorica – zhincak@ffzg.hr

Tajnica i koordinator:

Jana Škrgulja

Mrežne stranice:

<https://arheo.ffzg.unizg.hr/srednjovjekovna/> <https://ifrglobal.org/program/croatia-lobor/>,

Arheološki lokalitet Lobar u sjeverozapadnoj Hrvatskoj istraživan je u kontinuitetu od 1998. godine. Lobar je bio središnja točka tog šireg prostora u dva razdoblja: 1) u kasnoj antici bio je važno političko i crkveno središte, vjerojatno nastalo kao posljedica propadanja rimskih provincijalnih urbanih cjelina, i 2) u karolinškom razdoblju bio je jedno od središta franačke provincije Donje Panonije (*Pannonia Inferior*), sa svim uobičajenim karakteristikama novog, ranofeudalnog vremena, a to su utvrđena naselja sa stambenim dijelom i crkvom. Kako bi se odgovorilo na pitanje što je činilo Lobar tako značajnim mjestom u ova dva odvojena razdoblja, uzimaju se u obzir svi povijesni izvori i arheološki materijal. Nova politička središta osnivaju se u ranom 12. st. kao posljedica novih zbivanja, poput mađarske ekspanzije prema jugozapadnoj Panoniji. Mnogi od tih novih središta u funkciji su još i danas, dok su starija središta ukorijenjena u starijim tradicijama nestala ili izgubila na važnosti.

Lobar se povezuje sa ženskim kultovima od samih početaka. Na temelju ulomaka skulpture, vjeruje se da je ondje stajao rimski hram posvećen Dijani. Crvke posvećene Mariji izgrađene su nešto kasnije. Groblje se prostire oko crkve, preko čitavog lokaliteta, sve do bedema. Nakon nekoliko godina istraživanja koncentriranog na crkvenu arhitekturu, projekt je fokusiran na istraživanje groblja. Površinskim pregledima i iskopavanjem, pokušava odgovoriti na sljedeća pitanja: 1) Je li Lobar važno vojno središte ili samo naselje sa svetištem?, 2) Jesu li neke crkve bile u funkciji istovremeno?, 3) Koji je bio odnos svećenstva prema lokalnom stanovništvu?, 4) Što ukopi pokojnika govore o populaciji koja je živjela u Loboru?, 5) Do kojih zaključaka dovode omjeri arheologije i bioarheologije? i 6) Tko je ostao, a tko nestao?

Terenska škola omogućit će studentima usvajanje znanja o povijesti sjeverozapadne Hrvatske i lokaliteta Lobar, posebno u vrijeme kasne antike i ranog srednjeg vijeka. Studenti će odgovore na navedena pitanja tražiti pomoću proučavanja osteološkog materijala, počevši od određivanja mjesta ukopa, iskopavanja, čišćenja te analize kostiju, kao i primjenom pravilne metodologije arheološkog terenskog rada.